

kan den private Mand gjøre, men dette kan ikke skee, hvor Driften gaar for Statens Regning. Der, hvor det især er Persontransporten, det dreier sig om, er det lettere at have faste Tæxter, og der kan Driften saaledes bedre skee for Statens Regning, men hvor der skal arbeides med Transport af Varer og især med Varer af saa forskjellig Bestaaffenhed, som her er Spørgsmaal om, vil det være yderst vanskeligt at lade Staten blive Driftsherre. Den, der kommer til at blive Driftsherre paa en Bane af denne Natur, maa være en Mand, som er fattet paa — om forlanges — at give Forskud paa Connossementer tage imod Varerne, beholde dem paa sine Magasiner, til de kunne affættes, og give Forskud derpaa. Naar man vil undersøge den indenlandske Transport, selv med Fragtvogne, vil man finde, at dette er nødvendigt for at skaffe sig Arbeide og Virksomhed; dette maa ikke tabes af Sigte. Den ærede Minister har gjort opmærksom paa, at det, man gaar løs paa, og som — saavidt jeg har forstaaet det — til en væsentlig Grad ligger som en Forudsætning, der, forsaavidt Eventualiteterne tillade det, kan fastholdes som Forpligtelse, er, at indbrage under samme Drift Jernbanen fra Korsør og Hjøbenhavn og til Helsingør; men forsaavidt dette er Tilfældet, er der en tredje Mand, med hvem Staten, isald den skulde træde ind som Driftsmand paa de øvrige Baner, skal træde i Underhandling. Nu vil jeg spørge de ærede Medlemmer, om ikke lang Erfaring har lært, at Staten i de fleste Tilfælde, hvor den selv skal føre Noget igjennem, er ugunstigere stillet end den Private, og om vi ikke ere langt bedre tjente med at lade Afgjørelsen af dette Spørgsmaal ligge mellem Entreprenøren, der overtager Driften paa den nyeste og den slesvigiske Bane, og det sjællandske Jernbaneselskab. Man maa desuden lægge Mærke til, at her endnu indtræder nok en Driftsmand, og det er han, der er Besidder af den sydlesvigiske Jernbane; det er ingenlunde sagt, at han paa billige Billaar vil lade sig affinde, men det er høist sandsynligt, at han ikke vil gjøre det, saaledes, at vi kunne være tjente dermed. Vi gaar ud fra den Forudsætning, at vi have med den bestemt Mand at bestille, som er indbillet i Jernbaneforetagnen

der og i Driften af Jernbaner i Danmark — i den uheldige Tverbane i Sylland nemlig — og det vil nu være i høi Grad vanskeligt, om vi paa engang trænge os ind for at blive Driftsherrer paa 3 Baner, paa hvilke andre Driftsherrer ere tilstede. Det forekommer mig derfor, at det er den naturlige Veie, som Regjeringen har betragtet. Hvad angaar Affindelsen med Hensyn til Tverbanen, saa er den ikke særdeles gunstig for Staten; efter den nugældende Bestalingsmaade vilde Entreprenøren, dersom Banen om 25 Aar ikke giver noget Udbytte, ikke faae Mere; end han vil faae efter nærværende Lov; giver Tverbanen derimod noget Udbytte, havde han maaskee Udbytte til noget Mere; men indenfor den Sum, som han nu faaer, nemlig 5,300,000 Rbd., ligger hans Fordeel, idet han jo har forudsat en Fordeel ved Bygningen af Banen. Det er ikke min Hensigt at gaar videre ind derpaa, men jeg vilde kun gjøre opmærksom paa, at denne Deel af Sagen ikke er væsentlig fordelagtig for Statskassen, og at den eneste Fordeel, vi i denne Henseende opnaar, bestaer deri, at vi end yderligere lære at kjende, hvor ulloge Forsøg vi lode os foretage til, da vi stemte for Tverbanen.

Fra et æret Medlem her ligeoverfor (Meergaard) er der lagt et godt Ord ind for Struer; han talte om, hvor uheldigt det vilde være, om Banen ikke kom til at gaar til Struer; det var et mildt Udtryk, han brugte, han kunde gjerne have brugt et stærkere, han kunde have sagt: Struer maa fastholdes som et Heviis for, at man talte Sandhed, dengang man gik ind paa Tverbanen; man forlangte netop Tverbanen, fordi den skulde sætte den vestlige Deel af Rindjordsbasinet i Forbindelse med Narhuns, og man fik lagt Stykket til Vensbugten til, for derved at bevise, at denne Tverbane i ingen Henseende skulde præjudicere den kommende Rængdebane; — men dersom man fastholder den Baneretning, som her er angivet, har man ved Tverbanen aabenbart præjudiceret Rængdebanen.

H. Sage: Den ærede sidste Taler (Tschering) huffer feil. Forrige Aar har han ikke foreslaaet, hvad han nu har sagt. Jeg tillod